

III

(Vorbereidende handelingen)

EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ

557e ZITTING VAN HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ — JDE62 —
INTERACTIO, 27.1.2021-28.1.2021

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Verslag over het mededingingsbeleid 2019

(COM(2020) 302 final)

(2021/C 123/01)

Rapporteur: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Raadpleging	Europese Commissie, 12.8.2020
Rechtsgrondslag	Artikel 304 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Bevoegde afdeling	Afdeling Interne Markt, Productie en Consumptie
Goedkeuring door de afdeling	11.12.2020
Goedkeuring door de voltallige vergadering	27.1.2021
Zitting nr.	557
Stemuitslag	230/0/6
(voor/tegen/onthoudingen)	

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1 Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) is ingenomen met het verslag van de Europese Commissie (EC) over het mededingingsbeleid 2019, waarin een aanpak is ontwikkeld om de interne markt te versterken en de economische ontwikkeling en de doelstellingen van het sociaal beleid, die essentieel zijn voor het Europese ontwikkelingsproces, kracht bij te zetten.

1.2 Zoals in diverse eerdere documenten reeds is benadrukt, beschouwt het EESC een doeltreffend en beginselvast mededingingsbeleid als een van de pijlers van de Europese Unie en een onmisbaar instrument voor de totstandbrenging van de interne markt in de zin van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en overeenkomstig de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's), de ontwikkeling van een sociale markteconomie en de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten⁽¹⁾. Deze punten blijven actueel.

1.3 Het EESC is het ermee eens dat de EC maatregelen moet nemen ter bevordering van eerlijke mededinging op markten die belangrijk zijn voor burgers en ondernemingen in de EU, zoals de digitale en de telecommunicatiesector, energie en milieu, productie, financiële diensten, belastingen, landbouw, levensmiddelen en vervoer. Deze maatregelen moeten het vertrouwen van de consument vergroten en passende voorwaarden voor het functioneren van bedrijven vastleggen. De economische en sociale veranderingen gaan razendsnel. Voortdurende aanpassing aan een moderne, duurzame, groene en digitale economie is dringend en noodzakelijk, en het mededingingsbeleid speelt hierbij een sleutelrol.

⁽¹⁾ Artikelen 7, 9, 11 en 12 VWEU.

1.4 De nieuwe en voortdurende uitdagingen die voortvloeien uit het gebruik van gegevens, algoritmen en markten evolueren snel in een steeds meer digitale omgeving. Als gevolg hiervan moeten de samenwerkingsnetwerken tussen de autoriteiten van de lidstaten en de EC worden versterkt om eerlijke concurrentie op de interne markt te waarborgen. De EU moet daarom gelijke tred houden met het digitale tijdperk. Het EESC is zich ervan bewust dat er veranderingen nodig zijn en dringt aan op het doorvoeren van de nodige aanpassingen. Het EESC is er stellig van overtuigd dat de digitale markt en de onlineplatforms deel uitmaken van een nieuwe economie die cruciaal is voor Europa, maar dat het ook belangrijk is om duidelijke en eerlijke regels voor alle actoren vast te stellen.

1.5 Het EESC vestigt de aandacht van de EC op de noodzaak om voortdurend de economische en beleidsvoorwaarden te scheppen waarmee de groei van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) wordt gestimuleerd, in het kader van een gelijk speelveld dat ook grote ondernemingen in staat stelt aan het economische proces deel te nemen. Europa moet worden gezien als een sterke economische ruimte waar eerlijke mededinging en duidelijke regels voor alle marktdeelnemers gewaarborgd zijn.

1.6 Met het oog op gelijke concurrentievoorwaarden zou het EESC graag zien dat voor bedrijven uit derde landen dezelfde sociale en milieunormen gelden. Europa mag dezelfde uitdagingen niet op verschillende manieren aanpakken en mag niet "naïef" zijn waar het op mededingingsbeleid aankomt.

1.7 Het EESC steunt de gecoördineerde maatregelen van de EC voor de productiesector, maar zou graag zien dat de EU verder gaat en in nauwe samenwerking met de lidstaten een permanente oplossing voorstelt voor het bevorderen van een gelijk speelveld. De tijdelijke maatregelen inzake de toelevering van specifieke producten uit niet-EU-markten moeten een permanent karakter krijgen, met name in het geval van de invoer van essentiële medische uitrusting en andere essentiële producten. Deze pandemie heeft alle zwakke punten van een aarzelend beleid blootgelegd. Een sterke en veerkrachtige productiesector zou een van de pijlers van het mededingingsbeleid moeten zijn.

1.8 In de landbouw- en levensmiddelensector is het belangrijk om producten met een Europese oorsprongsbenaming te beschermen tegen imitaties of "kopieën". De sectoren zaaizaad en bestrijdingsmiddelen zijn van essentieel belang voor landbouwers en consumenten, maar geven ook aanleiding tot bezorgdheid die verder reikt dan consumentenbescherming, voedselveiligheid en het waarborgen van de naleving van milieu- en klimaatnormen.

1.9 Vervoer blijft een van de lastigste dienstensectoren wat betreft concurrentie tussen de lidstaten op de interne markt. Duidelijke regels en het noodzakelijke evenwicht moeten een constante prioriteit zijn, niet alleen voor de bedrijven, maar ook voor de eindgebruikers.

2. Algemene opmerkingen

2.1 Het mededingingsbeleid is van cruciaal belang voor een efficiënte en eerlijke interne markt die de Europese waarden en het Europese project kracht kan bijzetten. Met dit in het achterhoofd is het essentieel om het beleid en de richtsnoeren beter uit te leggen, zodat de interne markt wordt gezien als een meerwaarde voor de globalisering en zodat het Europese leiderschap op de weg naar duurzame en eerlijke handel niet alleen kansen schept, maar ook concrete resultaten oplevert die een impact kunnen hebben op andere economische regio's.

2.2 Hoewel de lancering van de "geschiktheidscontrole" voor staatssteunregels in 2019 een grote verwezenlijking was, lijken de uitvoering en monitoring ervan verre van perfect en vlot te verlopen. Deze processen, waaronder openbare raadplegingen, moeten nauwkeurig en sneller zijn. Het EESC is van mening dat maatschappelijke organisaties bij het proces kunnen worden betrokken om het contact met de juiste belanghebbenden te bevorderen.

2.3 Het bestaan van het online-instrument "eLeniency" maakt het gemakkelijk en minder omslachtig om verklaringen en documenten bij de EC in te dienen, met inbegrip van clementieverzoeken in kartelzaken. Om te begrijpen wat de relevantie van de procedure is voor het waarborgen van eerlijke inspraak van het publiek, gemakkelijk toegankelijke instrumenten en procedures en benchmarking met andere instrumenten, moeten eerst ervaringen worden opgedaan.

2.4 Het EESC is het met de EC eens dat de versturende effecten van buitenlandse subsidies en staatseigendom moeten worden aangepakt, en is van mening dat bijkomende instrumenten nodig zijn om schadelijke effecten te voorkomen. Deze kunnen doeltreffend in kaart worden gebracht door in de eerste plaats op passende wijze gebruik te maken van het Europees Mededingingsnetwerk en in de tweede plaats selectieve steunregelingen aan te pakken.

2.5 Het EESC pleit voor het ontwikkelen en versterken van de diensten van algemeen belang in de EU als een doeltreffende manier om de "Europese levenswijze" te beschermen. Voor een goede dienstverlening van algemeen belang moet worden aanvaard dat digitale infrastructuur een cruciale factor is voor digitalisering. Daarom moet een passende breedbandinfrastructuur worden ontwikkeld. Het EESC pleit voor de invoering van een staatssteunsysteem waarmee investeringen in de invoering van al deze nieuwe technologieën worden gestimuleerd, terwijl tegelijkertijd territoriale onevenwichtigheden op nationaal niveau worden aangepakt.

2.6 Projecten van gezamenlijk Europees belang spelen een belangrijke rol in onderzoek en technologische ontwikkeling en in de implementatie van innovaties. De ontwikkeling ervan moet worden gestimuleerd wegens de toegevoegde waarde die zij met zich meebrengen, en het EESC hoopt dat de mededeling over belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEI) een doeltreffend instrument zal zijn voor de goede uitvoering ervan. Het is belangrijk om toezicht te houden op aanpassingen in de toepassing van de criteria op grond waarvan de lidstaten steun kunnen verlenen aan transnationale projecten die van strategisch belang zijn voor de EU.

2.7 Het EESC is van mening dat het mededingingsbeleid van de EU meer toekomstgericht moet zijn, zodat zij zich kan aanpassen aan zowel de digitalisering als aan de wereldwijde concurrentie. Het verzoekt de Commissie daarom het mededingingsbeleid hoog op de prioriteitenlijst van het werkprogramma van het "Fit for Future"-platform te plaatsen.

3. Specifieke opmerkingen

3.1 Verdere verbetering van de doeltreffendheid en de handhaving van het EU-mededingingsbeleid

3.1.1 Aangezien het mededingingsbeleid van de EU nauw verbonden is met andere belangrijke beleidsterreinen en een coherente aanpak vereist, moet zowel bij de vaststelling als bij de uitvoering ervan het bredere perspectief in het oog worden gehouden. De EU-mededingingsregels moeten in overeenstemming zijn met de belastingwetgeving (met eerlijke belastingen, ook in de digitale sector) en met het consumenten-, socialebeschermings- en arbeidsrecht. Harmonisatie op het gebied van oneerlijke concurrentie is noodzakelijk om concrete resultaten te boeken.

3.1.2 Om doeltreffend op te treden tegen oneerlijke mededinging, stelt het EESC voor om het probleem van marktdominantie aan te pakken met een nieuwe methode, namelijk door niet alleen dominant gedrag of misbruik te beoordelen, maar door ook de hele economische aanwezigheid van een werkgever over verschillende sectoren heen te monitoren, niet alleen per sector.

3.1.3 De EU moet zich ook richten op andere concurrentiebeperkende praktijken die het marktevenwicht kunnen verstoren, zoals agressieve expansie en monopolievorming, stilzwijgende collusie en lock-in-effecten (waardoor werknemers niet op meerdere platforms tegelijk actief kunnen zijn).

3.1.4 Kmo's vormen de pijler van de Europese economie en er moet dan ook meer rekening met hen worden gehouden bij de vaststelling en uitvoering van het mededingingsbeleid. Staatssteun is een nuttig instrument, maar niet alle kmo's zijn zich bewust van het bestaan ervan. Het EESC beveelt aan om de communicatie met kmo's te verbeteren om hun activiteiten beter te ondersteunen.

3.1.5 De EC moet alert blijven met betrekking tot de opsporing en vervolging van kartels en misbruik van marktmacht. Twee onderzoeken van de EC zijn van bijzonder belang voor de bescherming van consumenten, die ernstige schade hebben geleden:

- a) het lopende kartelonderzoek naar BMW, Daimler en de Volkswagen-groep, waarin de EC een mededeling van punten van bezwaar heeft gezonden met haar voorlopige bevinding dat de betrokkenen tussen 2006 en 2014 de EU-concurrentieregels hebben overtreden door geheime afspraken om de concurrentie te beperken bij de ontwikkeling van technologie voor de vermindering van de uitstoot van diesel- en benzinewagens;
- b) het Mastercard-besluit, waarin de EC de creditcardmaatschappij een boete heeft opgelegd omdat zij handelaren de toegang tot grensoverschrijdende kaartbetalingsdiensten had ontzegd, hetgeen in strijd is met de mededingingsregels van de EU. De regels voor grensoverschrijdende transacties, die gepaard gingen met hogere prijzen voor handelaren en consumenten, werden afgeschaft, waarmee er een einde kwam aan de beperkingen van de grensoverschrijdende mededinging en aan de kunstmatige marktsegmentatie. Als gevolg van deze en andere stappen werd de financiële sector in het kader van de bankenunie versterkt dankzij een aantal besluiten van de EC.

3.2 Nieuwe uitdagingen aangaan in de digitale economie, telecommunicatie en media

3.2.1 Het EESC is van mening dat de digitale economie, en met name de marktpositie van de GAFABedrijven, een ernstige uitdaging vormt voor het EU-mededingingsrecht. Aangezien voor deze ondernemingen niet dezelfde regels gelden als voor Europese ondernemingen, moeten de herziene EU-mededingingsregels voorstellen bevatten voor nieuwe, doeltreffende instrumenten om deze situatie aan te pakken.

3.2.2 Hoewel pas onlangs een begin is gemaakt met de uitvoering van Verordening (EU) 2019/1150 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ van 20 juni 2019, waarbij nieuwe EU-regels inzake transparantie voor zakelijke gebruikers van onlineplatforms zijn ingevoerd, moeten we alert zijn op de gevolgen ervan. Met het wijdverbreide gebruik van onlineplatforms kwamen er nieuwe spelers op de markt en ontstond er een nieuwe situatie op de interne markt, waarvan de gevolgen nog niet volledig zijn te overzien. Met het oog op een grotere veiligheid voor zowel marktspelers als burgers, zeker tijdens de huidige pandemie, moeten passende mededingingsregels worden gehandhaafd. Als de regels tekortschieten, dienen nieuwe oplossingen te worden overwogen.

⁽²⁾ PB L 186 van 11.7.2019, blz. 57.

3.2.3 Het EESC is blij dat de wet inzake digitale diensten niet in strijd zal zijn met het mogelijke rechtskader voor de arbeidsomstandigheden op onlineplatforms.

3.2.4 De mededingingsregels die voor traditionele ondernemingen zijn ontworpen, zijn niet geschikt voor onlineplatforms. De methoden en doelstellingen moeten dringend worden aangepast aan het veranderende ondernemingslandschap.

3.2.5 Het EESC is ervan overtuigd dat de digitale markt en onlineplatforms deel uitmaken van een nieuwe economie die cruciaal is voor Europa, maar dat er ook duidelijke en eerlijke regels moeten worden vastgesteld. Onlineplatforms en dominante bedrijven hebben veel kenmerken die aanleunen bij de monopolisatiepraktijken en de gecombineerde effecten van oligopolistische marktstructuren. Kenmerken zoals verticale integratie, een gebrek aan transparantie voor gebruikers, lock-in- en netwerkeffecten in combinatie met een sterke concentratie leiden tot structurele mededingingsproblemen, die nadelig zijn voor zowel consumenten als werknemers.

3.2.6 Platforms kunnen hun marktdominantie baseren op door gebruikers gegenereerde inhoud, zoals consumentengegevens en -gedrag of diensten die door individuele werknemers worden geleverd. Gebruikers kampen met een gebrek aan toegang tot informatie en hebben geen invloed op de gebruiksvoorwaarden. Bovendien worden de aanbevelingen en classificaties op platforms gekenmerkt door een gebrek aan transparantie. Oneerlijke en discriminerende classificatiepraktijken moeten als oneerlijke mededingingspraktijken worden beschouwd.

3.2.7 Schaalvoordelen zijn een fundamentele bron van marktdominantie voor digitale platforms. De marginale kosten van bedrijfsuitbreiding zijn verwaarloosbaar in vergelijking met traditionele bedrijven, aangezien platforms die arbeidsintensieve diensten aanbieden door middel van wanpraktijken een groot deel van de kosten en risico's op hun individuele werknemers afwentelen. Platforms beweren soms dat de schaalvoordelen beperkt zijn tot de fysieke capaciteit van individuele chauffeurs/koeriers/werknemers, maar er zijn geen investeringen nodig om extra werknemers "te werven" (of te "desactiveren") om de markt uit te breiden.

3.2.8 In het huidige mededingingsrechtelijke kader van de EU wordt onvoldoende rekening gehouden met arbeidsmarktgerelateerde punten van zorg, zoals werkgevers met monopsoniemacht, ondermijning van de sociale normen, een situatie die bovendien schadelijke gevolgen heeft voor zowel de werkgevers, die onder een onhoudbare concurrentiedruk komen te staan, als voor de lidstaten, die belastinginkomsten en socialezekerheidsbijdragen mislopen (?). Zoals verschillende voorbeelden op nationaal niveau laten zien, mogen de mededingingsregels geen belemmering vormen voor collectieve onderhandelingen voor alle werknemers, met inbegrip van platformwerkers, om te onderhandelen over innovatieve instrumenten en overeenkomsten.

3.2.9 Bij de beoordeling van de marktmacht in de digitale economie moet meer rekening worden gehouden met de som van de activiteiten op verschillende markten en de totale impact daarvan op relevante online- en offline-markten. Ook moet de toegang tot algoritmen die gebruikersgegevens verwerken om producten, aanbiedingen, advertenties en prijzen te personaliseren in overweging worden genomen; hierbij dienen de grondrechten van de betrokkenen in acht te worden genomen.

3.3 Mededingingsbeleid ter ondersteuning van de EU-doelstellingen op het gebied van koolstofarme energie en milieu

3.3.1 Het EESC staat achter de doelstelling van de EC om het concurrentievermogen van de Europese Unie op lange termijn te waarborgen door middel van duurzaamheid en de overgang naar een veilige, klimaatneutrale en hulpbronnenefficiëntere economie, en door de circulaire economie te stimuleren en te versterken.

3.3.2 Het EESC roept op tot een versterking van de Green Deal, als cruciale Europese overeenkomst om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 tot nul terug te brengen. De rol van maatschappelijke organisaties en de sociale partners kan in dit verband doorslaggevend zijn. Het zou raadzaam zijn om de milieuriichtlijnen aan een "geschiktheidscontrole" te onderwerpen, om te garanderen dat aan de EU-verbintenissen wordt voldaan.

3.3.3 Met betrekking tot het emissiehandelssysteem na 2012 (ETS-richtlijnen) geeft het EESC de voorkeur aan de bevordering van staatssteunmaatregelen. Het steunt de herziening van de staatssteunregeling en de aanpassing ervan aan het nieuwe EU-emissiehandelssysteem voor 2021-2030, waarop veel hoop is gevestigd.

(³) PB C 429 van 11.12.2020, blz. 173.

3.3.4 Het EESC steunt de ambitie om in de EU alle verontreiniging tot nul terug te dringen en alle geplande energie-efficiëntie maatregelen goed te keuren en uit te voeren. Duurzame investeringen in de EU moeten worden aangemoedigd. Hiertoe moeten de criteria om te bepalen of een economische activiteit als ecologisch duurzaam wordt aangemerkt, zo snel mogelijk worden toegepast om de mate van ecologische duurzaamheid van beleggingen vast te stellen⁽⁴⁾.

3.3.5 Zoals het EESC reeds in eerdere adviezen heeft aangegeven, acht het steun voor de invoering van hernieuwbare energie noodzakelijk. Terwijl de continuïteit van de energievoorziening wordt gewaarborgd, moet staatssteun worden verleend om hernieuwbare energie te bevorderen en zo de milieu-, sociale en economische voordelen van de overheidsfinanciering te optimaliseren.

3.4 Bescherming van de concurrentie in de productiesector

3.4.1 De COVID-19-crisis heeft de zwakke punten van de productiesector in de EU blootgelegd, met name in de gezondheidssector, waar de EU afhankelijk is van bronnen buiten de EU voor medische uitrusting, waaronder persoonlijke beschermingsmiddelen zoals maskers, en voor apparatuur voor kunstmatige beademing en andere essentiële producten om de pandemie te bestrijden. De EU heeft een sterke productiesector nodig waarin Europese ondernemingen de interne markt bevoorraden, met name in essentiële sectoren. Het EESC steunt de gecoördineerde maatregelen die de EC heeft genomen, maar zou graag zien dat de EU verder gaat en in nauwe samenwerking met de lidstaten een permanente oplossing voor dit probleem voorstelt. Voor de tijdelijke maatregelen inzake de toelevering van specifieke producten afkomstig van markten buiten de EU moet een permanente oplossing in de plaats komen, met name wat de invoer van essentiële medische uitrusting betreft. Een sterke en veerkrachtige productiesector zou een van de pijlers van het mededingingsbeleid moeten zijn.

3.4.2 Met het oog op gelijke concurrentievoorwaarden zou het EESC graag zien dat voor bedrijven uit derde landen dezelfde sociale en milieunormen gelden.

3.5 Een gelijk speelveld op belastinggebied

3.5.1 Het EESC is ingenomen met de maatregelen die de EC in 2019 op belastinggebied heeft genomen. Tegelijkertijd is het belangrijk om ook op dit gebied voor eerlijke concurrentie tussen de verschillende landen te zorgen. Er is met name behoefte aan meer waakzaamheid ten aanzien van belastingafspraken (rulings) en de illegale concurrentievoordelen die worden verkregen door overeenkomsten tussen bepaalde landen en de grote spelers, wat de vrije markt verstoort, schade toebrengt aan kmo's en oneerlijke mededinging tussen landen veroorzaakt⁽⁵⁾.

3.5.2 De regulering van digitale diensten is een belangrijk punt waarop de Europese Commissie zich zou moeten concentreren.

3.5.3 Een nieuwe aanpak ten aanzien van de GAFA-bedrijven is noodzakelijk om een gelijk speelveld te waarborgen en een eerlijke verdeling van de door deze bedrijven gegenereerde belastinginkomsten te bevorderen.

3.6 De financiële sector veerkrachtiger maken in het kader van de bankenunie

De financiële crisis van 2008 en de gevolgen ervan voor de reële economie en het vertrouwen van de markten maken dat het doen en laten van de banksector met argusogen wordt bekeken; een en ander heeft te maken met de terechte vrees dat de situatie opnieuw ontspoord. De tijdelijke staatssteun heeft de financiële sector behoed voor ineenstorting. De herstructurering van de sector heeft geleid tot het verdwijnen van een aantal instellingen, maar ook tot concentraties, wat zorgwekkend kan zijn, niet alleen omdat zij bij een nieuwe crisis de stabiliteit van de sector in gevaar dreigen te brengen, maar met name omdat de omvang van deze nieuwe groepen van concurrentieverhoudingen zou kunnen scheef trekken. Het EESC verzoekt de EC om waakzaam te blijven ten aanzien van mogelijke gevallen van misbruik van een dominante positie, aangezien deze de belangen van consumenten en de financiering van bedrijven, met name van kmo's, kunnen schaden.

3.7 Eerlijke mededinging in de levensmiddelen-, de consumenten- en de gezondheidssector

3.7.1 In de landbouw- en voedingssector is het belangrijk om producten met een Europese oorsprongsbenaming te beschermen. De sector zaaizaad en bestrijdingsmiddelen zijn van essentieel belang voor landbouwers en consumenten, maar geven ook aanleiding tot bezorgdheid die verder reikt dan consumentenbescherming, voedselveiligheid en het waarborgen van de naleving van milieu- en klimaatnormen.

3.7.2 Consumentenbescherming moet in evenwicht zijn met de ondersteuning en bevordering van innovatieve ondernemingen en kmo's op manieren die de dynamische concurrentie op de markt niet belemmeren. Dit is de belangrijkste manier om hoogwaardige banen te creëren en om de dynamische duurzaamheid van het productiesysteem te waarborgen.

⁽⁴⁾ PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13.

⁽⁵⁾ PB C 97 van 24.3.2020, blz. 62

3.8 Vervoer- en postdiensten

Het EESC erkent het belang van vervoer en postdiensten en de noodzaak om een gelijk speelveld tot stand te brengen om deze sectoren in staat te stellen de gemeenschap te ondersteunen. Wat vervoer betreft, wordt er bij de EC op aangedrongen om na te gaan of en in hoeverre de vrijstelling van de kerosinebelasting ongeoorloofde steun aan luchtvaartmaatschappijen is, ten nadele van het spoorvervoer.

4. De krachten bundelen voor een betere wereldwijde mededingingscultuur

4.1 De internationale dimensie van het mededingingsbeleid moet centraal staan bij het bepalen en handhaven van de regels. Het mededingingsbeleid ontwikkelt zich in een internationale omgeving waar de definities en beginselen van het mededingingsrecht zeer uiteenlopend zijn, ten nadele van de bedrijven in de EU.

4.2 Veel kmo's lijden eronder dat de EU-regels inadequaat zijn ten opzichte van hun internationale concurrenten. Oneerlijke concurrentie is een probleem dat moet worden aangepakt om de EU-normen te verdedigen. Er zijn veel klachten van ondernemingen in Europa (gebrek aan flexibiliteit). In sommige productiegebieden in derde landen leidt het gebrek aan toepassing van de milieu- en sociale normen van de EU tot marktverstoringen ten nadele van Europese bedrijven, met name kmo's. Dit zou Europa zorgen moeten baren.

4.3 Het mededingingsmodel van de EU moet internationaal worden gepromoot. De EU moet het voortouw nemen in termen van een wereldwijde mededingingscultuur met een systeem dat zowel ondernemingen als werknemers beschermt. Er is een diepgaande discussie nodig over de beginselen van het mededingingsrecht in Europa in vergelijking met andere economische regio's, met name de Verenigde Staten en China, bijvoorbeeld met betrekking tot duurzaamheid en milieu.

4.4 Om een evenwicht te vinden tussen marktvrijheid en concentraties, volstaat het niet om te kijken naar de concurrentiedruk van andere grote mondiale spelers, vooral als deze afkomstig zijn uit landen die gesloten zijn voor concurrentie van buitenlandse bedrijven. Het EESC onderstreept het belang van een coherente EU-aanpak om de eerbiediging van mensen- en arbeidsrechten, de tenuitvoerlegging van de SDG's en de bevordering van milieunormen en duurzame beleggingen in bedrijfsactiviteiten in de hele wereld met elkaar in verband te brengen. De preferentiële handels- en tariefregelingen die aan verschillende derde landen worden toegekend, moeten worden herzien en moeten meer afhankelijk worden gemaakt van de daadwerkelijke toepassing van normen op het gebied van duurzame ontwikkeling, teneinde een eerlijk en concurrerend speelveld voor Europese bedrijven tot stand te brengen. In dit verband beveelt het EESC aan om, in de plaats van bedrijfsfusies die de concurrentie verzwakken, maatregelen te nemen om bedrijven te ondersteunen bij het ontwikkelen van duurzame investeringen op derde markten. Dergelijke maatregelen kunnen onder meer bestaan uit fiscale stimulansen voor O&O en de bevordering van overeenkomsten tussen Europese producenten om de export- en investeringsstrategieën in het buitenland te coördineren in overeenstemming met de economische, sociale en milieunormen van de EU.

Brussel, 27 januari 2021.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Christa SCHWENG
